

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Mátyás Klára ügyvéd és a dr. Bánkné dr. Szabó Márta ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Erdős Anett ügyvéd által képviselt I.r., a dr. Bagi Gyula ügyvéd által képviselt II.r. és a Lantos Mihály szabadalmi ügyvivő által képviselt III.r. alperesek ellen használati mintaoltalom bitorlásának megállapítása és járulékaik iránt a Fővárosi Bíróság előtt 3.P.22.537/2007. számon megindult perében a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.580/2008/9. számú részítélete ellen a felperes által 30. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II.r. alperesnek 15 nap alatt 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen a részítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A jogerős részítélet a felperes keresetét, amelyben az I. és II.r. alperesekkel szemben a használati mintaoltalma bitorlásának megállapítását és egyéb jogkövetkezmények alkalmazását kérte, elutasította. A felperest az I-II.r. alperesek javára személyenként 150.000 forint + áfa első fokú és 36.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A jogerős részítélet megállapítása szerint a felperes volt a jogosultja a „Hordozható berendezés pénzügyi, illetve üzleti forgalom lebonyolítására” című, 1992. június 10-i elsőbbségű, 501.

lajstromszámú használati mintaoltalomnak, amelynek megsemmisítése iránt folyamatban volt eljárásban a Fővárosi Bíróság 3.Pk.28.888/2005/5. számú végzésével megállapított főigénypontja a következő:

- A) Hordozható berendezés
- B) pénzügyi, üzleti forgalom lebonyolítására, személyi fizetési, könyvelési vagy nyilvántartási feladatok megoldására,
- C) amelynek háza és elektronikája,
- D) továbbá banki számítógépes rendszerrel adatcsere lebonyolítását lehetővé tevő eszköze van,
azzal jellemezve
- E) hogy mikrovezérlőhöz (6) adattároló (7) van kapcsolva,
- F) továbbá a ház (3) egyik oldalán mágneskártya (1) van a berendezéshez rögzítve,
- G) amely elektronikusan a mikrovezérlőhöz (6) van kapcsolva,
- H) a többi oldal valamelyikén, előnyösen a mágneskártyával (1) ellentétes oldalon, mágneskártya író-olvasó csatlakozó (2) van kialakítva,
- I) amely szintén a mikrovezérlőhöz (6) van elektronikusan kapcsolva.

A felperes kereseti álláspontja szerint az I. és II.r. alperesek a Bull telesincro gyártmányú TMF32131EINT1 típusú POS terminál forgalmazásával bitorolták a használati minta oltalmát. A I.r. alperes a fenti POS terminálokat a .. Rt-től szerezte be és forgalmazta, míg a II.r. alperes 1997. május 23-a és 1997. december 10-e között 77 db POS terminált vásárolt a .. Rt-től, majd azokat értékesítette.

Az elsőfokú bíróság a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXIII. (helyesen: XXXVIII.) tv. (Hmt.) 19. § (1) bekezdés és a Hmt. 13. § (1) bekezdés alapján vizsgálta, hogy az I. és II.r. alperesek terhére a használati minta bitorlása megállapítható-e, azaz a bitorlónak állított termékben az igénypont összes jellemzője megvalósult-e vagy megállapítható-e, hogy abban egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a használati mintaoltalom A), B) és H) jellemzője a bitorlónak állított POS terminálban nem valósult meg.

Az A) jellemzővel kapcsolatban az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a hordozhatóságon működés közbeni hordozhatóságot kell érteni. A kifogásolt POS terminál csak úgy alkalmas pénzügyi művelet megvalósítására, annak teljes végigvitelére, hogy telefonvonalon a bank központi számítógépéhez csatlakozik. Kétségtelen, hogy a POS terminál két ütemben is használható, azaz az első ütemben pl. csak rögzíti, de nem továbbítja az üzleti tranzakciók adatait. Bár a POS terminál ekkor mobil, a pénzügyi tranzakció még nem történt meg, csak az adatgyűjtés. A teljes pénzügyi művelet végigvitelére a

második ütemben kerül sor, amelynek során már a POS terminált rá kell csatlakoztatni a telefonhálózatra és el kell küldeni az adatokat a banki számítógép-központba. Ebből egyértelműen következik az A) jellemző megvalósulásának, azaz a hordozhatóságnak a hiánya. Ezzel együtt értelmezve a B) jellemzőt, az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a használati minta célja pénzügyi üzleti forgalom lebonyolítása, személyi fizetési, könyvelési vagy nyilvántartási feladatok megoldása. E jellemzőt a leírás alapján értelmezve egyértelmű, hogy a POS terminál célja ettől eltérő, az kizárólag a hitelkártyára épülő banki rendszerekben egyoldalúan alkalmazható és azon kétoldalú banki műveletek nem hajthatók végre. A felperes ennek ellenkezőjét nem bizonyította. A POS terminálnak tehát nem feladata pénzügyi forgalom banki számítógépes központ közbeiktatása nélküli lebonyolítása, azaz a POS terminállal a B) jellemzőben meghatározott cél nem valósul meg. Végül megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a használati mintaoltalom H) igényponti jellemzője a POS terminálban a felperes által sem vitatottan nem valósul meg, mert a H) jellemzőben írt mágneskártya író-olvasóval szemben a POS terminál chip-kártya író-olvasót használ, amely a mágneskártyához képest sokkal szélesebb körben alkalmazható, annak nagyságrendekkel nagyobb memóriakapacitása van, így a mágneskártya író-olvasó jellemzőnek nem egyenértékű megoldása a chip-kártya alkalmazása.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét lényegében annak helyes indokai alapján helybenhagyta. A jogerős részítélet megállapítása szerint a felperes által a másodfokú eljárásban csatolt bizonyítékok alapján a bitorlást megállapítani nem lehetett. A POS terminál - szemben a felperes mintájával - működése közben nem minősül hordozhatónak, tehát az A) jellemző egyértelműen hiányzik. A B) jellemzőt is a leírásban ismertetett feladat alapján kellett értelmezni és egyértelmű, hogy a B) jellemzőben meghatározott cél elérésére a POS terminál nem alkalmas. Ugyancsak osztotta a jogerős részítélet az első fokú részítéletnek a H) jellemzővel kapcsolatos megállapítását is, azzal, hogy az elsőfokú bíróság helyes műszaki mérlegeléssel döntötte el, hogy a chip-kártya a mágneskártyával egyenértékű megoldásnak nem tekinthető, mert nem állapítható meg, hogy a chip-kártya ugyanazt a feladatot látná el, lényegében ugyanolyan módon és eredménnyel, mint a mágneskártya író-olvasó. Az ekvivalencia hiánya a felperes tárgyaláson tett nyilatkozata alapján is kiderül, amely szerint a minta szerinti mágneskártya író-olvasó és a bitorlónak állított termék chip-kártya író-olvasó része egymással nem kompatibilis, azaz a POS terminál chip-kártya író-olvasó egysége a mágneskártyát nem értelmezi. Azt a felperes is elismerte, hogy a chip-kártya a mikroelektronikai fejlesztések eredményeként jött létre a mágneskártyát követően. Állította ugyanakkor, hogy a mintaoltalom bejelentésekor még csak az aktív mágneskártya gyűjtőfogalom volt ismert. A mintaoltalmi leírásban és az

igénypontban az aktív kártya megnevezés vagy arra való utalás nem található és a második megsemmisítési eljárásban már a jogerős végzés is megállapította, hogy a mintánál csak egyszerű mágneskártya alkalmazása történik. A használati minta oltalmi körének meg nem engedett kibővítését jelentené a technika adott állásához képest a későbbi fejlesztések eredményeként létrejött és funkciójában is eltérő műszaki megoldások egyenértékű jellemzőként való elfogadása.

A jogerős részítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, elsődlegesen kérve annak hatályon kívül helyezését és a keresetének megfelelő ítélet meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Megítélése szerint a jogerős részítélet a Hmt. 19. és 13. §-ába ütköző módon tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a Bull által gyártott telesincro típusú POS terminál nem bitorolja a használati minta oltalmát. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a fellebbezéséhez csatolt okirati bizonyítékokat és döntését kizárólag a mágneskártyás banki fizetési rendszer vizsgálatának eredményére alapította. Nem foglalkozott a chip-kártyás vagy aktív memóriakártyás fizetési rendszerekkel, holott az a becsatolt POS terminál egyik legfontosabb eleme. Állította, hogy a bitorló POS terminál a banki kártyás rendszereken kívül egyéb más üzleti tranzakciók megvalósítására is alkalmas, anélkül, hogy kapcsolódna a bankhoz, illetve a banki fizetési rendszerekhez. Ilyen, a banktól független használat valósul meg pl. a Supershop kártya vagy pl. a telefonkártya feltöltő rendszer használatánál. A Bull Questar 10 terminál prospektusa is igazolja, hogy hordozható kivitelű és széles körben, pl. mozgóárusoknál, benzinkútnál használható mobil üzemmódban, amit a négy db újratölthető akkumulátor tesz lehetővé, több mint száz tranzakció lebonyolítása útján. Állította, hogy a másodfokú bíróság ítéletével szemben az aktív memóriakártya fogalom az aktívan kezelt mágneskártyára vonatkozik, amely a chip-kártyák előtt szoftverfejlesztési szempontból volt ismeretes szakmai körökben azzal, hogy a minta főigénypontjában szereplő mágneskártya író-olvasó periféria is ebből a megfontolásból került megfogalmazásra. Minden általa benyújtott okirati bizonyítékkal ellentétesen állapította meg a jogerős részítélet, hogy a POS terminál csak egyoldalú banki művelet végrehajtására alkalmas. Ezzel szemben igazolta számtalan, banki kapcsolat nélküli használat lehetőségét (elektronikus diákigazolvány, MOL törzsvásárlói kártya, stb.). Az a megállapítás tehát, hogy az A) jellemező, azaz a hordozhatóság és az off-line kapcsolat nem valósult meg, jogszabályellenesen téves. A H) jellemező megvalósulásának hiánya sem állapítható meg. A fellebbezés mellékletét képező szakkönyv utal az aktív és passzív kártyák ismertetésére azzal, hogy a mágnescsík, illetve a mágneskártya rendelkezik olyan tulajdonsággal, hogy az aktív elemként funkcionál. Az aktív mágneskártya írható-olvasható, a

feliratozott mágnescsík demagnetizálható, ennél fogva az adatok átírhatók. Ez az aktív mágneskártya jellemzője. E jellemző alapján megállapítható, hogy funkciójában az aktív memóriakártya (mágneskártya) és chip-kártya között nincs különbség, mindkettő ugyanazt a feladatot látja el, csak a jelek felvitelére szolgáló műszaki megoldásban van különbség. A minta leírásában utal arra, hogy a gyakorlati megvalósításhoz egy más megoldást is felhasználtak, amely egy írható, olvasható aktív memóriakártya megoldása volt, azaz a leírás is utal a jogerős részítélet megállapításával szemben az aktív memóriakártyára. A minta leírás harmadik oldala a berendezés blokkvázlatát ismerteti, amely egyértelműsíti, hogy a kettő író-olvasó csatlakozó az igénypont fő jellemzője. Ebből egyértelműen megállapítható a mágneskártya író-olvasó és a chip-kártya, mint két periféria közötti ekvivalencia. Mindezek alapján állította, hogy a jogerős részítélet az elért bizonyítékok helytelen mérlegelésével utasította el a keresetét. Kifogásolta, hogy speciális szakértelmet igénylő kérdésben a másodfokú bíróság szakértő alkalmazásának mellőzésével hozta meg döntését, amely a jogerős részítéletet önmagában megalapozatlanná teszi. Felülvizsgálati kérelmében foglaltaknak alátámasztására 1-6-ig terjedő mellékleteket csatolt.

A II.r. alperes a jogerős részítélet hatályban való fenntartását kérte, lényegében annak helyes indokai alapján.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A jogerős részítélet a használati mintaoltalom bitorlásának megállapítása szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg és a szakértői véleményre is alapított helyes értelmezés eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy a használati mintaoltalom főigénypontjának A) és B) jellemzői az ellentartott és a per tárgyává tett készülékben nem valósultak meg, illetve a H) jellemzőnek nem egyenértékű megoldása a kifogásolt készülékben alkalmazott chip-kártya író-olvasó csatlakozó kialakítása.

A használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. tv. (Hmt.) 1. § (1) bekezdés szerint használati mintaoltalomban (a továbbiakban: mintaoltalom) részesülhet valamely tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás (a továbbiakban: minta), ha új, ha feltalálói lépésen alapul és iparilag alkalmazható. E törvényi meghatározásból következik, hogy a minta egy konkrét feladat ellátására szolgáló tárgy, amely a kialakítására, szerkezetére vagy a részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás tekintetében minősül újnak,

illetve feltalálói lépésen alapuló és iparilag alkalmazható megoldásnak.

A mintaoltalom bitorlását követi el, aki az oltalom alatt álló mintát jogosulatlanul hasznosítja (Hmt. 19. § (1) bekezdés). A mintaoltalom jogosultját megillető kizárólagos hasznosítási jog megsértésére alapított kereset elbírálásakor ezért mellőzhetetlen feladata a bíróságnak, hogy a mintaoltalmi leírás és rajz alapján értelmezze a mintaoltalom terjedelmét és azt az ellentartott megoldással kell egybevetnie. A mintaoltalom ugyanis csak az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul, illetve amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítenek (Hmt. 13. § (1)-(2) bekezdés). Mindebből következik, hogy ha csak egyes jellemzők ismerhetők fel az ellentartott megoldásban, az nem eredményezi a mintaoltalom bitorlását.

Az első fokú részítélet helyesen állapította meg, hogy a felperes mintája olyan számítástechnikai találmány (helyesen: minta), amely valamennyi számítástechnikai megoldással közös sajátosságokat hordoz, így alapvetően azt, hogy azokban számítógép működik, amelyek a feladat sajátosságaitól függően kerülhetnek eltérő módon kialakításra.

E helyes megállapítás mellett egyértelmű, hogy a Hmt. 13. § (2) bekezdés alapján különös jelentősége van a tárgyi körbe vont A) és B) jellemzők alperesek termékeiben való megvalósulásának. A használati minta leírása alapján megállapítható: annak az előnyös és leglényegesebb tulajdonsága, hogy az igénypontban meghatározott elrendezés eredményeként olyan eszköz jön létre, amely fő funkcióját tekintve a B) jellemzőben meghatározott feladatokat, így a banki, illetve üzleti műveletek egymás közti lebonyolítását is a jellemzőben meghatározottak számára, számítógépes központok közbeiktatása nélkül teszi lehetővé. Ezt az alapvető és elsődleges funkciót biztosítja az A) jellemző, azaz a készülék hordozható, tehát a működés közben mobil üzemmódú berendezés kialakítása.

A jogerős részítélet, egyezően a perben kirendelt szakértő véleményével, helyesen állapította meg, hogy a per tárgyává tett telesincro gyártmányú, POS terminálban a tárgyi kör két fő jellemzője teljeskörűen nem valósul meg. Egyrészt nem teszi működés közben hordozhatóvá az iratokhoz csatolt berendezést az, hogy külső áramforrás nélkül néhány művelet erejéig elemről is működtethető. Ettől a berendezés alapvetően asztali jellege még nem változott meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében részletesen elemezte, hogy a Bull Questar 10 terminál prospektusa igazolja, hogy újratölthető akkumulátorral a berendezés több mint 100 tranzakció lebonyolítását biztosítja, azaz ez a berendezés mobil. Eltekintve attól, hogy a felülvizsgálati kérelemben további bizonyításnak

nincs helye, ez a hivatkozás irreleváns, mert a per tárgyát az iratokhoz csatolt telesincro gyártmányú TMF32131EINT1 típusú POS terminál képezte.

Ezen túlmenően arra is helyesen utalt a jogerős részítélet, hogy a kifogásolt POS terminált nem az igénypont B) jellemzőjében meghatározott körben és feladat ellátására használják, mert arra nem alkalmas. Ennek nem mond ellent, hogy esetenként, egyes műveletek elvégzésére banki kapcsolat nélkül is alkalmas lehet (Supershop kártya), mert a készüléknek nem ez az alapvető feladata és funkciója. A leírásban a használati minta fő tulajdonságaként meghatározott, az a megoldás tehát, amely szerint a minta számítógépes központok közbeiktatása nélkül banki, illetve üzleti műveletek egymás közötti egyszerű lefolytatását teszi lehetővé kisvállalkozók, kisebb cégek részére, az ellentartott POS terminál tekintetében nem állapítható meg. Amint arra az első fokú részítélet helyesen utalt, ilyet a felperes a per során nem bizonyított. Az A) és a B) jellemzők eltérése a Hmt. 13. § (2) bekezdés és a Hmt. 19. § (1) bekezdés alapján a mintaoltalom bitorlását önmagában kizárja.

Ettől függetlenül a jogerős részítélet a felperes álláspontjával ellentétben helyesen állapította meg, hogy a H) jellemző esetén az alperesek berendezésében a chip író-olvasó csatlakozó kialakítása nem ekvivalens megoldása a használati minta jellemzőjének. A használati minta lényege, hogy egy tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozóan ad megoldást, ahol az ellentartott megoldás egyenértékűségét a használati minta jellemzőire (elemekre) és az igényponttal való kapcsolatukra kiterjedő műszaki mérlegeléssel kell eldönteni. Az elsőfokú bíróság, mint szaktanács, e műszaki mérlegelést szakértői vélemény alapján végezte el, és ennek eredményeként állapította meg, hogy a műszaki fejlődés későbbi szakaszában létrejött, jellegét tekintve a mágneskártya író-olvasótól lényegesen eltérő, más módon működő és számtalan egyéb használatot lehetővé tevő chip-kártya író-olvasó nem egyenértékű megoldása a korábban alkalmazott mágneskártyának. A felülvizsgálati kérelemben felhozott indokok alapján e műszaki mérlegelés téves és ebből eredően jogszabálysértő jellege nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdés alapján a bizonyítást elrendelő határozatához nem volt kötve, az elrendelt bizonyítást mellőzhette. Önmagában az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság a szakértőt nem hallgatta meg, eljárási szabálysértésnek ezért nem minősíthető. Ugyanakkor, amint arra a Legfelsőbb Bíróság a fentiekben utalt, az első fokú szaktanács, szakértői véleményre is alapított szakmai mérlegelés eredményeként állapította meg az ekvivalencia hiányát, ezért a jogerős részítéletnek e mérlegelésen

alapuló döntést helybenhagyó határozata megalapozatlannak nem minősíthető.

A felperes felülvizsgálati kérelmében foglaltak alátámasztására számtalan további bizonyítékot csatolt, egyebek mellett éppen a H) jellemző ekvivalenciájának megállapíthatóságára is. A Pp. 275. § (1) bekezdés alapján azonban a felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye, a Legfelsőbb Bíróság kizárólag a rendelkezésre álló iratok alapján dönthet.

Mindezen indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés szerint hatályában fenntartotta és a felperest a II.r. alperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére. A pernyertes I.r. alperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 36.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket ugyancsak a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján.

Budapest, 2009. október 14.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás sk.
előadó bíró, Dr. Erményi Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

Vné